

ZRAK, a.d.

Bileća, februar, 2017. godine

OSNOVNE INFORMACIJE O PREDUZEĆU SA IZVJEŠTAJEM O RADU U 2016. GODINI

1.0 GLAVNE TAČKE U RAZVOJU PREDUZEĆA

- Preduzeće ZRAK, a.d iz Bileće je osnovano 1988. godine. Osnivač je bio tadašnja SOUR za proizvodnju optičke opreme ZRAK sa sjedištem u Sarajevu, koji je jednim svojim dijelom proizvodio opremu i dijelove namijenjene industriji naoružanja. Preduzeće je u početku imalo status OOUR ZRAK - OPTOMEHANIKA u okviru SOUR ZRAK Sarajevo.
- Motiv za osnivanje preduzeća bio organizacija proizvodnje mehaničkih dijelova za optičke uređaje koji su se proizvodili u okvir SOUR ZRAK. Dakle, djelatnost preduzeća su bili osnovni mašinski radovi (mehanička obrada metala).
- Raspad SFR Jugoslavije uzrokovao je i raspad tržišta uz velike potrese u potpunom privrednom sektoru. Kriza u BiH je kulminirala ratnim događanjima i podjelama. Tako je i OOUR ZRAK OPTOMEHANIKA prvo postalo samostalno društveno, pa nakon toga državno preduzeće ZRAK u svojini Republike Srpske. Tokom kriznog perioda pokretna imovina preduzeća (tehnoška oprema) je jednostavno nestala, tako da se izgubio osnov za nastavak započete djelatnosti.
- Projektom privatizacije, preduzeće je transformisano u akcionarsko društvo sa izlaskom na Banjalučku berzu, kada je prodato 30 % državnog kapitala.
- 2007. godine vlasnik 30 % kapitala je putem berze prodao svoj udio preduzeću MONTING ENERGETIKA, d.o.o. iz Trebinja, koje je nakon toga kupovinom akcija od privatizacionih fondova i malih akcionara postalo većinskim vlasnikom preduzeća. Pored toga vlasnik preduzeća MONTING ENERGETIKA, gosp. Ranko Bošnjak je na svoje ime od malih akcionara otkupio 348.888 akcija tako da povezana lica raspolažu sa 4.109,371 akcija ili 96.434,272 %. Vlasnička struktura slijedeća:

Red. br.	Vlasnik	Broj akcija	Udio [%]
1.0	MONTING ENERGETIKA, d.o.o. Trebinje	3.760483	88.246946
2.0	Bošnjak Ranko	348 888	8,187 326
3.0	PIF INVEST NOVA	56 089	1,316 236
4.0	Sitni akcionari (18 fizička lica)	91.358	2.249492
UKUPNO:		4.261 318	100,000 000

- Danas ZRAK, a.d. raspolaže samo sa građevinskim objektima sa pripadajućim zemljištem koje uz određenu nadoknadu koristi većinski vlasnik MONTING ENERGETIKA, d.o.o. čija je djelatnost drugačija. Preduzeće je vremenom ostalo i bez velike većine zaposlenih, zbog nemogućnosti obnavljanja ranije djelatnosti, s tim da je većinski vlasnik uspio zadržati sve zaposlene od momenta preuzimanja društva.

2.0 PROIZVODNI PROGRAM

U uvodnom dijelu je rečeno da se preduzeće bavilo proizvodnjom mehaničkih dijelova za industriju naoružanja. Padom industrije naoružanja izgubilo se i tržište. U kriznom periodu u prostorima preduzeća bile su smještene druge organizacije i nije bilo kontrole nad imovinom. Oprema je nestala, ali i pored toga teško bi bilo izvršiti proizvodno restrukturiranje i obnoviti sličan program proizvodnje, zbog opšteg pada aktivnosti, odnosno tržišta industrije obrade metala. S druge strane vremenom izgubio se i korak u tehnološkom razvoju, jer su promjene u ovoj oblasti vrlo dinamične.

3.0 EKONOMSKI POKAZATELJI POSLOVANJA U 2016. GODINI

Red. br.	Pozicija	Ostvareni rezultat [KM]	
		2016 god.	2017 god.
1.0.0	Pregled prihoda i rashoda		
1.1.0	Ukupni prihod	88.831,00	44.699,00
1.2.0	Ukupni rashodi	194.344,00	98.022,00
1.0.3	Dobit (Gubitak)	-105.513,00	- 53.323,00
1.1.0	Pregled prihoda		
1.1.1	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga (iznajmljivanje radne snage)	82.831,00	41.699,00
1.1.2	Drugi poslovni prihodi (zakupnine)	6.000,00	3.000,00
	Prihodi ukupno:	88.831,00	44.699,00
1.2.0	Pregled rashoda		
1.2.1	Troškovi goriva i energije	24.297,00	9.222,00
1.2.2	Bruto plate	64.838,00	32.371,00
1.2.3	Troškovi proizvodnih usluga	6.722,00	5.042,00
1.2.4	Troškovi amortizacije	90.468,00	45.234,00
1.2.5	Nematerijalni troškovi	6.095,00	4.719,00
1.2.6	Troškovi poreza	1.924,00	1.434,00
1.2.7	Troškovi kamata		
1.2.8	Ostali rashodi		
	Rashodi ukupno:	194.344,00	98.022,00
2.0.0	Stanje potraživanja i obaveza prema kupcima i dobavljačima na dan 31. 12. 2016. godine		
2.1.0	Potraživanje od kupaca		8.742,24
	MONTING ENERGETIKA, d.o.o.		8.742,24
2.2.0	Obaveze prema dobavljačima		4.817,22
2.2.1	Dunav osiguranje		152,40
2.2.2	Komus		79,50
2.2.3	Centralni registar		376,05
2.2.4	Banjalucka berza		200,00
2.2.5	Vodovod		1.253,74
2.2.6	Privredna komora Trebinje		-44,47
2.2.7	Arfi d.o.o. Biljeljina		2.800,00
2.2.8			
2.2.9			
2.3.0			
2.3.1			

4.0 RADNA SNAGA

Preduzeće zapošljava ukupno 8 radnika. Struktura zaposlenih je slijedeća:

Red. br.	Kvalifikacija	Broj zaposlenih		
		Ženski	Muški	Ukupno
1.0	VSS	1	---	1
2.0	VS	---	---	---
3.0	VK			
4.0	SSS	1	2	3
5.0	KV	1	2	3
6.0	PK		1	1
7.0	NK			
UKUPNO:		3	5	8

Broj zaposlenih je mali, sa nekonzistentnom kvalifikacionom strukturom da bi se ostvarivali neki ozbiljniji rezultati na tržištu. Stoga, se Zrak a.d. Bileća bavi isključivo prodajom usluge angažovanja radne snage kod većinskog vlasnika „Montigenergetika“ d.o.o. Trebinje i izdavanjem poslovnog prostora za obavljanje njihove djelatnosti.

Svi radnici su bili zaposleni u preduzeću ZRAK AD prije provedenog postupka izmjene vlasničke strukture. Ni jedan od zaposlenih nije blizu penzije. Radnik sa najviše radnog staža ima 27 godina staža. Svi radnici su, sve vrijeme uredno primali plate i imali uplaćena sredstva po osnovu penzijskog i socijalnog osiguranja.

Predsjednik upravnog odbora:

Neđeljko Albijanić

